

yhden askeleen kahdesta kollektivismin kohden. Toinen askel olisi se, että kaupunki ottaisi haltuunsa myös tuotantopuolen; silloin meillä olisi täydellinen kollektivismin kalastus-tuotannossa ja sen kautta individualismin olisi kokonaan poistettu. Silloin olisi sosialistien unelma toteutunut.

"Eikö ole kummallista se, että emme kuule protestejä sitä vastaan, että yksityisten etuja ja yksityisomaisuutta tuhoetaan? Ei pidetä joukkokokouksia missä hyväksyttäisiin ponsin ajan sosialistisia virtauksia vastaan ja leimattaisiin ne epämorallisiksi ja perustustalokivastaisiksi. Kalakauppiant mahdollisesti, joiden etua on loukattu, tulevat jotain sanoamaan, mutta he eivät saa kuulijoita oman piirinsä ulkopuolelta.

"Tätä radikaalista askelta ei olisi voitu ottaa kolme vuotta sitten. Yleinen mielipide olisi ollut valtavasti sitä vastaan, sillä se olisi pidetty vaarallisena esimerkkinä. Jos Portlandin kaupunki voi perustaa kalakauppoja, niin miksiä ei myöskin yhtä hyvällä syyllä leipomolta ja sekatavara-kauppoja — ja maidonvälityslaitoksia ja lihakauppoja — ja kaikki ilman voittoa kiskomista? Ja jos kaupunki voi myydä ruokatarvikea, miksiä ei myöskin vaatetarvikea, myöskin ilman voittoa kiskomista? Vähittäismyynti olisi silloin pian rajoittunut äänostaan muutamienlaisien ylellisyystavarain ja muutamien erikoistarpeiden alalle.

"Tietystikin syynä siihen, että näin radikaalinen muutos on voinut tapahtua mielipiteissämme, on sota-aika, eikä se ole vähimmäissäkään määrässä loukannut satavuotisia käsitteliämme individualismista. Meitä kehoitettiin — tai sanoisimmeko, että meidän käskettiin — säästää lihaa syömällä lihaa asemasta kalaa. Kysyntä kalalle kasvoi ja tuo kaikkiäällä läsnäoleva tuotannon ja kysynnän laki astui esiin ja johdatti nostamaan tavaran hinnan. Oikeuden peruskäsitteet alkoivat toimia ja niiden toiminta alkoi tuntua lähes yhtä pian kuin tuotannon ja kysynnän lain toiminta. Yksityisomikeudet (jos otamme huomioon, että kalatruustillakin on joitakin oikeuksia) täytyy uhrata yleisen edun hyväksi.

"Olettakaamme, että tämä kaupungin lihakauppa tulee jatkuvasti toimimaan ilman häiritsemistä kunnes se on oleutunut pysyväiseksi, ja oletakaamme, että joku toinen trusti saamaan tapan kuin nykyajan trustit yleensä, yrittää kohottaa hinnat niin korkealle kuin kestää. Eikö silloin kansa täydellisesti hyväksy sitä, että kaupungin hallitus ottaa haltunsa näiden tarvearvojen myönnin, jos se osottautuu käytännölliseksi, samoin kuin yleisö nyt hyväksyy kaupungin kalakaupan?

"Mutta ettemme menisi tosiasioiden ulkopuolelle mielikuvitusten maailmaan, puhukaamme vaan kalakaupasta, joka myy kalaa ilman voittoa kiskomista. Tuleeko kansa tyytyväiseen siihen, että ryhdytään jälleen yksityisten kauppoista ostamaan sodan loputtua? Eikö ole luonnollinen asia, että kun kansa on kerran luonut yhteisomopuolin kaupassa, että se tulee vaatimaan sen jatkamista vakituisena laitoksena yhteiseksi hyväksi? Jos yhteisomopuoli ruokatarvikea myynnissä on oikeutettua sodan aikana, niin miksiä ei myöskin rauhan aikana?"

Tämä toimituskirjoitus se oli joka sai minut niin innostumaan, että heti lähdin etsimään tuon kaupungin kalamyynnin, Löysin sen mutta mieleni kävi vähän nyrpäksi siitä ajasta mikä siellä oli. Kala mitä siellä myytiin, oli vanhaa jäistä sulatettua, varastoissa seisouttua. Ja toinen seikka joka pani minut epäilemään koko homman "sosialistisuutta" oli se, että tuota kalamyynnillää runnaa, ei kaupunki, vaan n. k. ilmottajain klubi. Katselin hinnat meinän sitten pitkin Yamhill katua katsellen kadojen hintoja monessa siitissä kalamyynnillä, missä myydään tuoretta kalaa, niinkin tuoretta, että kalat vielä suutaan aukovat kaupan tiskillä. Näin että hinnat olivat jokseenkin samat kuin "kaupungin myynnillässikkin". Kävin klerkonin useamman kerran ja vertailin hintoja. Ja kun olin asian ympärillä ajatellut tulini siihen käsitykseen, että tuo homma on humpunkia. Ei se puoli ole humpunkia, että

sosialistisia periaatteita käytäntöön pannaan, mutta se seikka tässä on humpunkia, että yleisiin sosialistisia mielipiteitä käytetään keppihevosenä — herra ties mihin tarkoitukseen. Koikkeleko ilmottajain klubi tällä keinolla, miten yleisöä voi parhaiten nenestä vetää?

Kaupunki ei kuulu voivan ottaa kalakauppa kokonaan huostaansa, ennenkuin se säätää sellaisen lain, jonka nojalla se voi tämän askeleen ottaa. Miksiä ei yleisö, tämän kaupungin väestö voisi nyt ruveta vaatimaan, että tuosta kaupasta tehtäisiin oikein todellinen kunnan kalakauppa, jossa todella myytäisiin tuoretta kalaa kustannushinnoilla. Yleinen mielipide on siihen valmis kunhan olisi vaan asianajajia ja käytäntöön panijoita

"Sommen taistelua" näytellään liikkuvissa kuvissa. Kävin tuota minäkin katsomassa. Vaikkakin näytteillä on vaan parhaimmat kuvat, mitä sodasta voidaan näyttää suosiollisemman mielialan aikaan saamiseksi, niin sittenkin kuvaa se nykyajan sodan kauheuden... siksi, että se osottaa miten suuremmissi sitä käydyän, miten täydelliset, kuinka satumaisen voimalliset ovat nykyajan murhasiaseet ja keinot. Jo pitäisi sen panna jokaisen ajattelevan ihmisen toivomaan ja toimimaan siten, että tämä sota olisi viimeinen sota maailmassa, sillä jos vielä tätä taitoa edelleen kehitetään niin seuraavalla kertaa kun sodan tuli irti pääsisi hävittäisi se jo tykkäänä koko maailman. Mutta niinhän sitä jo sanovat hallitsijat ja kapitalistitkin, että tästä sodasta syntyy sosialistinen aikakausi, että tämä sota on sen synnyttävä ja kun kerran se on syntynyt, niin silloin ovat sodat kuolleet ainaiseksi.

AKKA.

DE KALB, ILL.

Onpa kulunut jo kauan aikaa kun on näkynyt paikkakuntamme uutisia Toverittaren palstoilla ja onhan silten omat syynsäkin, sillä täällä ei ole paljon kirjoittamista, sillä omepeleuseurakin on nukkunut jo pian vuoden ajan sikeää unta, sillä meidän naiset ovat ruvenneet laakerille lepäämään.

Mutta nyt jo syksyn kylmä tuuli on herättellyt ne ylös unestaan koskapa ovat päättäneet ruveta miesten kanssa kilpallemaan iltamien pidossa. Toisin miehet ovat jo pitäneet iltamat, poikamiehet ja ukkomiehet, mutta nyt ovat päättäneet pitää naiset olkoon suuret ja hauskat iltamat. Ne tulee olemaan 27 ja 28 päivä tätä kuuta. Lauantai-illalla 27 on hauskat ohjelma- ja tanssi-iltamat ja sunnuntaina 28 päivä näytellään kappale nimeltä "Uhrin" kolmessa näytöksessä. Kumpakin iltaan alkaen kello 8 s. s. osaston haalilla ja kaikki naisten toimesta. Eikö se jo riitä kerraksi.

Ja olemme kuulleet kuiskeita, että kun saadaan nämä iltamat pidettyä, niin herätetään sitten se kuollut ompeluseurakin minä ainakin puolestani toivon, että riittäisi innostusta meidän naisten keskuudessa ettei se taas jäisi siihen.

Mutta nyt teille miehet, sanon, että se on teidän vilka jos ette muista soppua haalille silloin, kun on naisten iltamat ja auttaa tulojen puolesta niitä iltamia, niin naiset jo kylläntyy siihen, etteivät heritä ompeluseuraa. Saapukaa siis joukolla nämä iltoina haalille. Varmasti tulette viihtymään siellä, sillä se on tiettyä, että kun naiset on ohjaksissa niin siitä jotakin tulee.

Paikkakunnalle on saapunut keskipiirin 9:nen aluejärjestön tupa-ajattori Lauri Brusila. Hän on puhunut haalilla jo kahtena iltona, lauantaina ja sunnuntaina ja tulee viipymään vielä keskuudessamme 7 päivän saakka. Toivon vaan, että hänen työnsä tuottaisi hedelmää.

Avioliitto-lupakirjan ovat ottaneet Miss Saimi Wellamo ja Mike Wärgren. Toivotamme onnea ja taisteltarmona yhteistä vihollistanne kapitalismia vastaan.

Pihri toverundella

IDA.

Matkakertomukseni Grays-Harborilaisille.

Lähdettyäni Hoquiamista, Wash, syysk. 10 p., matkani päämäärä ollen Detroit, Mich., lupasin toverille ja toverittarilleni kyhätä pienen palasen "Toverittareen" kun saavun perille.

Monien esteiden takia en ole joutanut sitä ennenkin tekemään.

Ensiksi saan mainita, että matkani onnistui paremmin kuin olin toivonutkaan, kun kerran pääsin matkani alkuun. Nyt olen jo paljon perempi terveyteni puolesta niin kun en olisi ollutkaan niin sairas kuten siellä todellisuudessa olin. Voin jo hiljalleen tehdä talous-askareni. Olen lääkärin hoidon alla ja toivon tulevani taas sellaiseksi reippaaksi, elämän halukseksi ja toimintakykyiseksi edelleenkin taistelemaan köyhällistön riivissä, että viimein voisimme voittaa itsellemme aseman, joka poistaisi sellaisenkin olotilan jossa minäkin olin viimeiset kuukaudet.

Suurimmat kiitokseni saan lausua niille henkilöille, jotka tietämättäni yllättivät minut lähtöpäiväni edellisenä iltana tuoden mukanaan kaikenlaiset leivokset ja juomiset. Myös kiitokset ja hyvästit monivuotisille seuraverireille.

MARY HILL,

123 Adams ave. E., Detroit, Mich.

TUPAKAN POLTTAJILLE PIIPPUUN PANTAVAA

"The Tobacco Leaf" niminen julkaisu viime syysk. 20 p. numerossaan julkasee seuraavan luettelon hintojen kohoamisesta: "Mitä lähemmin tarkastaa tapahtumien kulkua vähittäismyynnitilikeissä muissakin kuin tupakkakaupoissa, niin sitä selvemmin tulee näkyviin se seikka, että tupakan hinnan kohottaminen ei pitäisi olla vaikea tehtävä.

"Kaikkien yleisesti käytettyjen tarpeiden hinnat kohoavat, ja korkeammat hinnat yleensä maksetaan miltei ilman nurisematta.

"Ivory saippuaa, joka ennen sotaa maksoi 5 senttiä pala maksoo nyt 7 senttiä pala.

"Arrow kaulukset, jotka ennen maksoivat 25 senttiä kaksi kappaletta maksavat nyt 20 senttiä kappale. Samoin Lion kaulukset.

"Red Seal batterit, jotka ennen maksoivat 25 senttiä maksavat nyt 35 senttiä.

"Katso mille suunnalle hyvän-sä, tutki mikä kauppa-ala tahansa, ja saat nähdä, että hinnat ovat kaikkiäällä kohonneet melkein poikkeuksetta.

"Tärkeä kohta tässä on se, että hintojen kohoaminen ei ole nähtävästi häirinyt kuluttajien maltillisuutta.

"Yhdeksän kuukautta sitten Arrow kauluksien hinta kohotettiin 15 sentillä. Yleisö maksoi korkeamman hinnan mukisematta. Joku viikko sitten kohotettiin näiden kauluksien hintaa taaskin, että ne nyt maksavat 20 senttiä kappale. Ja taaskin ovat kaulusten käyttäjät maksaneet hinnan niskoittelematta.

"Joku päivä sen jälkeen kohotettiin Lion kaulusten hinta myöskin 20 senttiin kappaleelta. Nämä hintojen korottamiset olivat yleiset. Jokainen vähittäismyyjä vaatii korotetun hinnan kauluksista ja jokainen ostaja sen maksaa.

"Ja ennenkuin Arrow kauluksien hinta nostettiin, maksoi vähittäiskauppias niistä \$1.10 tusinasta ja myi niitä 25 sentillä kappaleelta saaden voittoa kolme senttiä jokaisesta kauluksesta.

"Sitten kun hintaa nostettiin 15 sentillä maksoi vähittäiskauppias kauluksista \$1.20 tusinasta

saaden voittoa viisi senttiä jokaisesta kauluksesta.

"Ja kun hintaa taas nostettiin 20 senttiin kappaleelta, maksoi vähittäismyyjä niistä \$1.30 senttiä tusinasta ja sai voittoa yhdeksän senttiä jokaisesta kauluksesta.

"On siis päivän selvä asia, että tukkukauppa ja tuotantohintojen kohoaminen ei suinkaan ole ollut vahingoksi vähittäismyyjille, vaan suureksi hyödyksi heille.

"Siten ovat hinnat kohonneet miesten rihkamatavara kauppoissa ja lähes kaikilla muilla kauppa-aloilla paitsi tupakkakaupassa. Ennen sotaa sai vähittäismyyjiä kolme senttiä voittoa kauluksesta. Nyt hän saa yhdeksän senttiä voittoa kauluksesta ja yli sata prosenttia voittoa jokaisesta muusta kaupattavasta."

Ja niin edelleen tämä tupakkakauppiasten julkaisu agiteeraa, että koska miesten rihkamatavara-kaupat saavat nostaa hintoja yli sata prosenttia ja yleisö maksaa hinnat mukisematta, niin yhtäyviin voitaisiin ja tullaan nostamaan myöskin tupakan vähittäismyynnin hintaa.

Te tupakan nauttijat "pankaa-pää" tämä piippuunne ja polttaka." kuten amerikalainen sanoo. Vanha suomalainen sanalasku sanoo, että "leikki tuli kun leipä loppui, mutta tuska tuli kun tupakka loppui." Saamme nähdä käypikö samoin kun tupakan hinta kohoaa: alkavatko ne mukisemaan, jotka teivän hinnan kohoamisen vastaan ottivat mukisematta?

NAISTEN OSUUSKOTI

2185—15th St.
SAN FRANCISCO, CAL.
Telefoni: Market 3958
SAN FRANCISCO

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 j.p.p. Huom! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjola-sa, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osote: 315—10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. O. osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka toinen torstai-iltana, kello 8. — Osote: 719 Montana Ave.

ROSSLAND, B. C. Canada, S. S. O. osaston (Box 454) ompeluseura kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena torstai-iltoina kello 7:30 Kausahaalissa, jossa s. s. osaston kokouksetkin ovat joka toinen sunnuntai kello 3 j.p.p.

ASTORIAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka torstai-iltana, kello 8. Osote: 262 Taylor Ave.

MULLAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään joka torstai Suomi-haalilla, kello 8 j.p.p. Kaikki tervetulleita.

WAUKEGANIN, Ill., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena sunnuntaina, alkaen kello 2 i.p. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat joka kuukauden toisena torstaina, alkaen kello 2 j.p.p. Kahvia kokouksen loputtua.

STOCKETTIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään joka torstai-iltana kello 7. Saapukaa kaikkiin.

Jos olette

Kipeä

Pyyttäkää VAPA LÄÄKE KIRJA No: 5.

Jossa yli 25 erilaista miesten ja naisten tautia on selitetty, sekä täydellinen luettelo suomalaisista lääkkeistä. "Lähetitkää taudin nimi eli taudin oireet ja me esitämme teille mikä lääke olisi tilattavana, lääkkeen hinnan y. m. (Lääkkeet eivät ole patentilääkkeitä vaan tosi suomalaisia lääkkeitä.)

(Tämän kirjan saatte vapasti, ja pitteisi olla jokaisen suomalaisen kodissa, sillä ette tiedä, koska tarvitsette sitä... Varokaa humpunkia lääkkeitä ja humpunkia tohtoria....

Lignell'in Apteeki on suurin
suom. Apteeki Yhdysvalloissa
P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.